

Renovering som kräver tålamod

Publicerad i *Asfaltblänk och Vattenstänk* nr 4/1991.

Börje Odeholm

Även en smal gata i Gamla staden måste härbärgera de tekniska försörjningsnät, som är nödvändiga i dag. Hyregatan är bara mellan 6,5 och 7 m bred, men ändå skall där få plats avlopp, vatten, el, tele, gas, fjärrvärme och ev ännu mera. Inte undra på då att någon slags anarki ibland uppstår.

Något ledningsbyggande verk (eller bolag, numera) kan ha ett jobb igång och så stöter man på något hinder. En lösning som inte skulle inkräkta på andras intressen kanske skulle ta tid och kosta extra. Vips, så fixar man något enklare och billigare - för sig själv. Så kanske man inte dokumenterar det hela, utan det får komma som en obehaglig överraskning för näste man som gräver i gatan. Avloppet, som skall ligga längst ner, har ofta problem med allt som ligger högre upp. Just Hyregatan är aktuell som exempel på vad som ovan sagts.

Tufft jobb

Ryktet nådde denne att anläggarna där uppe hade ett litet h-e. En fotvandring företogs i höstdimman till platsen för eländet. Där träffade vi på rörläggarna Per Setthammar och Bertil Mårtensson och deras inkallade förstärkning Robert Bergstrand. Som på beställning dök även arbetsledaren Rolf Rehov upp. Just då höll en rännstensbrunn på att rasa och dra med sig en gasledning ner i gropen. Intill stod en schaktram på sned. Grundförhållandena var flytande.

Avloppet måste fungera

"Så här kluddigt har vi haft det hela tiden", säger Bertil Mårtensson. Det började med att vi inte fann någon nedstigningsbrunn att starta rörläggningen från. Toppen på brunnen var borttagen och ovanpå resten låg en fjärrvärmeledning. Vi kom igång i alla fall, men det har segat sig fram. Under tiden vi bygger, måste ju avloppet fungera. Med jämna mellanrum får vi proppa ledningarna för att kunna lägga ett par nya rör. Sen får vi släppa på igen."

Inga gamla fynd

"Hela tiden måste folk kunna komma till och från sina lägenheter", fyller Rolf Rehov i, "och verksam-

heten vid gatan, bl a en läkarmottagning, måste vara åtkomlig. Det är tur att museets arkeologer inte har hittat något intressant, för då hade jobbet blivit ytterligare fördröjt."

Givetvis inställer sig då frågan: kan man inte fixa detta på något annat sätt? Med all den teknik det tjugonde århundradet besitter.

Jo, men visst. Relining är ett sätt. Man skjuter in en plastledning inuti den gamla betongrörsledningen. Men om det då finns många serviser som skall läggas om, får man i alla fall gräva upp en massa håll för att klara detta. Så är det längs Hyregatan, och därför blev det ingen relining. En relativt ny metod i Sverige att slippa gräva upp hela gatan, är sk långhålsborrning. Metoden var inte användbar på Hyregatan p g a utrymmesskäl. På annat håll i stan var långhålsborrning rent av den enda realistiska lösningen. Mera om detta i artikeln "Carlsгатan och ny borrhälsborrning".

Trångt, trångt är det för grävmaskinen. Det krävs skicklighet och känsla vid manövreringen.